

(10990) Taslak Metni Gözden Geçirme Sürecinde Sesli Ve Sessiz Okuma

GÖKHAN ÇETİNKAYA

ESMA DUMANLI KADIZADE

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Mersin Üniversitesi

Problem Durumu

Yazarlar düşüncelerini yapılandırmak ve bunları ifade edecek uygun retorik ve dilsel yapıları oluşturmak için planlama, yazma, gözden geçirme (reviewing) ve düzenleme (editing) işlemlerini içeren yinelemeli bir oluşturma süreci işletirler (Çetinkaya, Bayat ve Alaca, 2016: 86). "Gözden geçirme ve düzenleme işlemi iki alt işlemde oluşur. Bunlar sırasıyla yazarlar tarafından okuma ve düzenleme işlemleridir. Okuma alt işlemi, yazarın yanlışları saptamasını ve yazılı metnin planlama sürecinde belirlenmiş olan iletişimsel amaçlara uygunluğunun değerlendirildiği süreçtir. Düzenleme alt işlemi ise sorunların üretim ilkeleri doğrultusunda çözümlendiği süreçtir" (Alamargot & Chanquog, 2001). Faigley ve Witte (1981) gözden geçirme ve düzenleme sürecini (revising) yüzeysel (surface) ve anlamsal (semantic) olmak üzere iki ulamda ele alır. Yapılan çalışmalar gözden geçirme işleminin taslak metnin niteliğini artırdığı yönündedir (Yodar, 1993; Faigley ve Witte, 1981). Taslak metni gözden geçirme sürecinde kaynak öğretmen, akran ya da yazarın kendisi olabilir. Öğretmen öğrencinin yazdığı metnin üzerinde işaretlemeler yaparak ve açıklamalar yazarak geribildirim verebilir. Bunun yanında geribildirimlerini öğrenciye sözlü olarak da verebilir. Akran geribildiriminde de benzer bir süreç söz konusudur. Yazarın taslak metnini kendisinin gözden geçirmesi ise daha zordur. Çünkü, yazarın kendi yazdığı metindeki sorunları fark etmesi ve değerlendirmesi dış okura göre daha fazla dikkat gerektirir. Türkçe alanyazında, taslak metni gözden geçirme sürecinin nasıl işletilmesi gerektiği üzerine çok fazla çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bunun yanında, Türkçe öğretim programında ve ders kitaplarında bu konuya yönelik bir açıklama ya da etkinlik bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca, bugüne kadar üzerinde çok durulan bir konu olmamıştır. Fakat alanyazın incelendiğinde, yazarın taslak metnini sesli ya da sessiz okuma yoluyla gözden geçirmesi arasında sorunları fark etmesi ve metni geliştirmesi açısından önemli ayrılıklar olduğu görülmektedir. Bu konuda elde edilen verilerin araştırmacılara, öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, öğrencilerin ürettikleri taslak metni gözden geçirme sürecinde sesli ve sessiz okuma yöntemlerinin etkisini ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğrenciler ürettikleri birinci taslak metinde yer alan sorunların türlerine göre sıklığı nedir?
2. Öğrencilerin ürettikleri ikinci taslak metinde yer alan sorunların türlerine göre sıklığı nedir?
3. Birinci metni sesli okuma yoluyla öğrencilerin metindeki sorunları fark etme durumları nedir?
4. İkinci metni sesli okuma yoluyla öğrencilerin metindeki sorunları fark etme durumları nedir?
5. Sesli ve sessiz gözden geçirme yöntemleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırma Yöntemi**Araştırmanın Deseni ve Çalışma Grubu**

Araştırmanın deseni nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Durum çalışması, nasıl ve niçin sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013:314).

Araştırmanın çalışma grubunda 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında öğrenimlerini sürdüren 30 öğrenci yer almıştır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Verilerin toplanması sürecinde öğrencilerden 250-300 sözcük uzunluğunda iki ayrı deneme metni yazmaları istenmiştir.

Öğrencilerin yazdıkları taslak metinler çoğaltılarak iki ayrı uzman tarafından gözden geçirilmiş ve düzeltilmesi ya da geliştirilmesi gereken sözcük, sözcük öbeği, tümce, paragraf vb. yapılar kağıt üzerinde işaretlenmiş, gerekiyorsa açıklama notları yazılmıştır. İki ayrı uzmanın öğrenci kağıtları üzerinde yaptığı işaretlemeler ve açıklama notları araştırmacılar tarafından daha önceden hazırlanan ilgili forma kaydedilmiştir.

Öğrencilerden yazdıkları taslak metinlerden ilkinin sessiz olarak, ikincisini ise sesli olarak gözden geçirmeleri istenmiştir. İki uygulama iki ayrı hafta içerisinde aynı gün ve saatte gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler gözden geçirme işlemini yapmadan önce öğrencilere süreçte dikkat etmeleri gereken noktalara ilgili bir açıklama metni okunmuştur. Bu metin aşağıda yer almaktadır:

Bu araştırmanın amacı, taslak metni gözden geçirme sürecinde sesli ve sessiz okuma tekniğinin metindeki kullanım, düzenleme vb. yanlışları tespit etme durumunuza etkisi konusunda bir karşılaştırma yapmaktır. Bunun için metnizi gözden geçirirken yanlış gördüğünüz yer kağıt üzerinde işaretlemenizi ve gereken durumlarda açıklama yapmanızı istiyorum.